

θυμείτε κανέν δωμάτιον; εἶναι ἔν μόνον ἐλεύθερον εἰς τὸ τρίτον πάτωμα. — Ἐντὺς ὀλίγου θέλεις φροντίσει περὶ τοῦ καταλύματός μου, ἀλλ' ἔχω ἀνάγκην ν' ἀποκριθῇς εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου. Κάμε μου αὐτὴν τὴν χάριν. Εἶμαι ἄνθρωπος τῆς βραωνίδος καὶ ἔρχομαι ἐκ Πετρουπόλεως. — Ἐρωτᾶτε, εἶπεν ὁ ἄθως ξενοδόχος. — Πρὸ πόσου καιροῦ εὐρίσκεται ἐνταῦθα, εἰς Βάδεμ; ἠρώτησε μὴ δοθαλυοὺς λάμποντας ὁ ξένος. — Τώρα εἶναι τέλη Ἰουλίου, λοιπὸν ἀπὸ τὰ τέλη Μαΐου. — Καλὰ, καλὰ ἀλλ' εἰπέ μου, πάντοτε μόνη εὐρέθη; προσεῖπε χαμηλότερον ὁ ξένος. — Εἰς αὐτὸ δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἀποκριθῶ· δηλαδή... ἔχει φίλας... — Ἄ! ἔχει φίλους!... καλὰ, καλὰ. Καὶ ποῖον δωμάτιον κατοικεῖ, ἤμπορὸν νὰ ἐρωτήσω; — Ἀριθμὸς 53, δεύτερον πάτωμα. — Καὶ ποῖος κατέχει τὸ γείτονον δωμάτιον; — Εἰς τὸν ἀριθμὸν 52... καταλύει ὁ νέος Ἕλλην Κύριος Λαμπροκλῆς, κάλλιστος νέος. — Ἄ! ἄ!... ἐφώνησε ὁ ξένος· σ' εὐχαριστῶ τὰ μέγιστα, κύριε ξενοδόχε· ὁδήγησόν με τώρα εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ἐλθε, Βιλνὼφ, ὑπάγωμεν νὰ κοιμηθῶμεν ὀλίγον, εἶπε, ποιήσας σημεῖον πρὸς τὸν ἐν τῇ ἀμάξῃ μεῖναντα.

— Καὶ πῶς ἔμαθες πάντα ταῦτα, Λαμπρόκλειε; εἶπον ἐγὼ συλλογισμένοι.

— Ἄμα ὡς ὁ ξένος κατεκλίνθη, ὁ ξενοδόχος ἔσπευσε πρὸς με κρυφίως καὶ ἔκρουσε σιγερὰ τὴν θύραν μου. Ἐσπευσα ν' ἀνοίξω καὶ εἶδον ἐνώπιόν μου τὸν ξενοδόχον με τὴν νυκτίαν αὐτοῦ στολὴν καὶ ποιούντά μοι σημεῖον διὰ τοῦ δακτύλου ἵνα μὴ θόρυβον κάμω· ἡ μεσονύκτιος αὕτη ἐπίσκεψις μοι ἐφάνη πολὺ παράδοξος. Ὁ ξενοδόχος μοι διηγήθη λεπτομερῶς τὰ ὅσα σοι εἶπον, προσθεῖς, ὅτι ἔνεκα μόνον τῆς συμπαθείας, ἣν αἰσθάνεται πρὸς με καὶ τὴν βραωνίδα, ἔκαμε τὸ βῆμα τοῦτο, καὶ μοι ἐζήτησε συγγνώμην, ἐὰν διεκδίνωσε τὰ δωμάτια ἐν οἷς κατοικοῦμεν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ, καθότι τοιαύτη ἦν ἡ διαταγὴ τῆς ἀστυνομίας καὶ ἐφοβεῖτο μήπως ἦτο τῆς ἀστυνομίας ἄνθρωπος, πρᾶγμα ὅπερ δὲν εἶναι ἀδύνατον, τοῦ ξένου ἔχοντος τὸ ἐξωτερικὸν τοιούτων κατασκόπων. Ὡς εἰκάσεις, οὐδεὶς ἄλλος εἶναι ἢ ὁ ἐκ Καυκάσου ἀξιωματικὸς τοῦ δουκὸς Μιχαήλ, περὶ οὗ ἔλαγεν ἡ ἐκ Πετρουπόλεως γhesινὴ ἐπιστολή. Σὲ προσεκάλεσα, φίλε Ἀνθόκλειε, ὅπως με συντρέξης. Ἀναμφιβόλως σήμερον τὴν πρωΐαν θὰ συμβῇ τι μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ ξένου, ὅστις, φαίνεται, εἶναι περὶ πάντων πεπληροφορημένος,

καὶ δὲν ἐπιθυμῶ τὸ παράπαν νὰ ᾔναι παρούσα ἡ βραωνίς, ἥτις δύναται νὰ ὑποφέρῃ βλέπουσα πρωτοφανεῖς ἴσως σκηνάς. Λοιπὸν. Ἀνθοκλῆ μου, σοὶ τὴν ἐμπιστεύομαι· ὁδήγησον αὐτὴν πρὸς τὴν βραωνίδα σου καὶ, εἰ δυνατόν, πείσον ταύτην ν' ἀναχωρήσῃ μετὰ τῆς Αἰκατερίνης εἰς τὸν πύργον αὐτῆς· δὲς δὲ τὸν λόγον μας, ὅτι θέλομεν τὰς προφθάσεις· ἀντιτείνουσας, πρόσθες αὐταῖς, ὅτι πρόκειται περὶ σπουδαίων καὶ εἶναι ἀνάγκη μεγάλης ἡ ἀπομάκρυνσίς σου. Μεταχειρίσθητι πᾶσαν τὴν εὐγλωττίαν σου, κατόρθωσον ν' ἀγαπηθῶσι καὶ ἀπομάκρυνον αὐτὰς τὸ ταχύτερον.

— Λοιπὸν σπεύδω.

Ἡ βραωνίς ἦτο πρὸς πολλοῦ ἐγείγερμένη, ἐκτενισμένη λαμπρὰ, φοροῦσα λευκὴν λεπτοτάτην ἐσθῆτα. Εἰς τοὺς λόγους τοῦ Λαμπροκλέους ὑπέκουςα ἔλαβε τὸν βραχιόνά μου καὶ ἀμερίμνως με ἠκολούθει. Διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον προετίμησα τὴν ἀπισθίαν θύραν τοῦ ξενοδοχείου καὶ ταχέως ἐβαδίζομεν πρὸς τὸ Stadt zur Wien. Αἱ ὁδοὶ τοῦ Βάδεμ ἤρχιζον νὰ λαμβάνωσι τὴν συνήθη κίνησιν των, τὰ ἐργαστήρια ν' ἀνοίγωνται, αἱ γαλακτοπώλιδες, οἱ κολυροπῶλαι, αἱ λαχανοπώλιδες, νὰ ἐπαινῶσιν ἐξβίνως ἢ με φωνὰς παταγώδεις τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, τὸ πλῆθος νὰ τρέχῃ ἔνθεν καθεῖθεν, διασκεδάσας ἐτοιμάζον, κεχηνὸς καθαρὸν ἀέρα ἀναπνέον, γελῶν, περὶ πᾶν τυρβάζον, πρὸς τοὺς λόφους, πρὸς τὸ Park, πρὸς τοὺς λουτροὺς, σπεύδον. Ἦτο ἔκτε πρωϊνὴ ὥρα, καὶ ὡς γνωστὸν, εἰς τὰ λουτρά τὸ πρωῒας ἐγείρεσθαι εἶναι τὸ πρῶτον τῶν ἀσκληπιιδῶν ἐπίταγμα.

(ἀκολουθεῖ)

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ.

(Συνέχεια ἀπὸ φυλ. 57)

Ὅταν ἀκολούθως ὁ Ἰσοῦφ-πασᾶς Περκόφτσαλης ἐπὶ κεφαλῆς εἴκοσι δύο χιλιάδων Τουρκλιθανῶν ἐπέβαλεν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξῆλθε κατ' αὐτοῦ, συγκροτήσας ἐπιτυχεῖς τινὰς ἀψιμαχίας. Βλέπων δὲ ὅτι, διὰ τὸ εὐάριθμον τῶν παδῶν, ἀδύνατος καθίστατο ἡ κατανίκησις τοῦ βαρβαρικοῦ ἐκείνου σμήνους, προσέφυγεν εἰς τὸ σύνθημα μέσον τῆς συνθηκολογήσεως· αἱ συνθήκαι ἐγένοντο μὲν, ἀλλ' ὁ πανούργος Περκόφτσαλης δὲν συνήκει εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐξαιτουμένην διάλυσιν τοῦ στρατοπέδου. Κατανοῶν τὸν μέγαν κίνδυνον εἰς ὃν ἐμελλεν ἵνα ἐκτεθῇ ἡ ἀπνηυδμένη

Ἑλλάς, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς συνομολογηθείσης ἀνακωχῆς, ὁ περινούστατος Ὀδυσσεὺς ἔγραψεν ἐκτενῆ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν μέγαν βεζύρην καὶ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβεις (Ἑλτσόθας) τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, ἐν ᾗ ἐκθέτων τὰ αἴτια τῆς γενομένης ἐπαναστάσεως, καὶ ἐκτραγωδῶν τὰς διαπραττομένας ὁμότητες, ἐξωρρίζε τὸν Σουλτάνον ἐν ὀνόματι τῆς ἀνθρωπότητος ἵν' ἀνακαλέσῃ τὸν Περκοφτσαλὴν, ὃν ἐξεκόνιζεν ὡς τὸν ὁμότατον τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη μεγάλην ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς τὸ διδάνιον, καὶ παρχορῆμα διετάχθη ἡ ἀνάκλησις τοῦ Περκοφτσαλῆ, ἀποκεφαλισθέντος ἐν Λαρίσει.

Παραθέτομεν ὧδε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἐν ᾗ, ὡς παρατηρεῖ ὁ διάσημος Γερβίνος, ἀνὴρ ἔμπειρος συναριθμεῖ τὸ σύνολον τῶν παραπύρων τῶν γαλιῶν, ἵνα καταδειχθῇ συνάμα ὅτι ὁ ἐπὶ δικτατορικοῖς σκοποῖς συκοφαντηθεὶς Ὀδυσσεὺς, πρῶτος τῶν Ἑλλήνων διεκήρυξε τὴν ὑπὸ ἡγεμόνα Εὐρωπαίου σύστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

«Ἰψηλότατε Βεζίρη καὶ Σερασκέρη Μεχμέτ-πασᾶ Χαζιρετλερή.

Χρέος εἶνε ἀπαραίτητον εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ φυλάττουν τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ υπερασπίζωνται τὴν ἀνθρωπότητα, διότι εἶνε τὸ πλέον ὠριότερον πλάσμα τοῦ Θεοῦ, καθὼς εἰς τὸ τεβράτι τὸ λέγει ὁ χαζρέτ Μουσᾶς· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ὁμοίαν καὶ καθ' ὁμοίωσιν, ὅπου τὸ εἶπεν ὁ ἴδιος ὁ Θεός· διὰ τοῦτο, ὕψηλότατε, ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν φιλικὴν ἀντιμετώπιον, καὶ νὰ στοχαζώμεθα ὅτι εἴμεθα καὶ ἡμεῖς τὸ ἴδιον πλάσμα, καὶ, ὅσον δυνάμεθα, νὰ φυλάττωμεν τὰ προσταγμάτα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ χρῆν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅχι νὰ γινώμεθα τύραννοι τῆς ἰδίας ἀνθρωπότητος. Δὲν ἀμφισβῆλλω, ὅτι ἐνθυμείσθε τὰ ἀναμεταξὺ ἡμῶν διὰ συμφωνητικῶν δατρεχοῦσης συνθήκης· ἐγὼ, ἐνῶ ἐκαταγινόμεον περιφερόμενος διὰ τὴν κοινὴν καὶ ἀμοιβαίαν ὠφέλειαν τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς τὸ ἠξέεύτε, ὁ πασᾶ τῆς Εὐβοίας ἔκαμε μυριάς καταχρήσεις, καταπατῶν τὰς συνθήκας, διὰ νὰ ἀρπάξῃ, νὰ γδύνῃ, καὶ νὰ σκλαβόνη εἰς τὰ χωρία, ὅπου εἶχαν ῥάγι μπουγιουρτιά καὶ νὰ κατασφάζῃ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀδυνάτους, τὰ ὁποῖα ὑπέφερα διὰ νὰ μὴ φανῶ ἐπίσκοπος καὶ ἄπιστος, καὶ καταπατητὴς τῆς ἱερᾶς συνθήκης· μ' ὅλα ταῦτα ἐκαταγινόμεον εἰς τὸ αἴσιον τέλος τοῦ ἔργου μου, καὶ

ἐτοιμαζόμενον νὰ εὐγῶ εἰς τὰ μέρη αὐτὰ, νὰ ἀνταμωθῶμεν νὰ ξανακοιλήσωμεν, νὰ σκεθῶμεν καὶ νὰ δώσωμεν ἕνα αἴσιον καὶ ἀμοιβαῖον καράρι, ἀρρώστησα βαρύως εἰς Ἀθήνας· ἔξαφνα καὶ πρὸς ἐλπίδα ἀκούω καὶ βλέπω ὁ Μπερκοφτσαλῆς Ἰουσούφ πασᾶς εἰς τὰ σύνορά μου νὰ σφάζῃ, καὶ νὰ ἀρπάξῃ, νὰ καίῃ καὶ νὰ σκλαβόνη. Πρᾶγμα τῇ ἀληθείᾳ φορικτὸν, ὅπου καὶ τὰ ἄγρια θηρία δὲν τὸ κάνουν εἰς τὰ ἀδύνατα μέρη, καὶ με αὐτὸ δὲν δίδει ὁ πασᾶς αὐτὸς κανένα τέλος, παρὰ ἀπελπισίαν καὶ τουφέκι· δὲν δουλεύει ἐτὶ τὸν Βασιλέα του με *σαντακάτι* ὅτι ἀπὸ τὰ μεγάλα *ζουλούμια* καὶ ἀπὸ τὰς τυραννίας ἐγίνεν εἰς αὐτὸ τὸ *χάλι* τὸ πρᾶγμα. Ὁ λαὸς, ὅπου ἐσήκωσε τὰ ἄρματα, τοὺς ἔκαμαν οἱ μεγάλοι καὶ ἀνυπόφοροι *κουντουμέδες* τόσα μέρη *μουκαττά*, *παρσίμματα* καὶ *ρουσφέτια*· τὰ ἔξοδα τὰ μεγάλα ὅπου ἐπενοῦσαν ἀπὸ τὸν ἕναν κατὰ εἰς τὸν ἄλλον, καὶ τὸ συχνοάλλαγμα τῶν *Μαν-σουπίων*, τὰ *αβαρέζια*, τὰ *ζουσφέτια* καὶ *συχνοὶ* οἱ *κουτουμέδες*· ἀπέθανεν ἕνας; τοῦ ἔπερναν τὸ βιός του καὶ ἂς εἶχε καὶ δέκα παιδιὰ· ἀνυπόφοροι *μπουμπασιριέδες* ὅπου ἕνας ἐδίδεν ἐν *ἀρτζι-χάλι* χωρὶς ἀκριβὴν ἐξέτασιν τοῦ *Βελῆ* ἕνας *μπουμπασιρὸς* ἐδιορίζετο, πέντε, ὀκτὼ καὶ δέκα *χιλιάδες* γρόσια *χισμέτ* *μπουμπασιρέ* ἀδίκως καὶ παραλόγως, καὶ ἂν εἶχε καὶ ὀλίγην κατάστασιν *χισμέτ* εἰς τὸν *ζασφέρέ κιουλουμετλή*. ἕνας βαλῆς τῆς Εὐρίπου, ἐὰν ἔκαμνε μόνον αὐτὸς αὐτὰ ὑπομονήν, πλὴν τρεῖς καὶ τέσσαρες ἤρχοντο τὸν χρόνον *ντελιμπασιέδες* τῶν *γιουμουρτά τζιτισή* ἔξοδα με ὅλους τοὺς *ντελίδες* του, *χουσμέτ* πέντε ἔξη *χιλιέδες* γρόσια *τουφεκτομήμπαση* κλήτε *τσιτση* πέντε ἔξη *χιλιάδες* γρόσια *χουσμέτ* *μπουμπασιριέ*, ἐπὶ προφάσει ἐβάλλετε ἕνα *κινούριο* *κεραμίδι* εἰς τὴν ἐκκλησίαν σας εἴκοσι *χιλιάδες* γρόσια εἰς τὸν *χαζενέ* καὶ *καθεζή*. Ὅλοι οἱ *γεντικλίδες* τοὺς μετέτοιους τρόπους ἐκατάγδυναν τοὺς πτωχοὺς καθὼς ὁ *Κιὺρ Ἰσούφ-πασᾶς* ἔστειλε νὰ μὴ βόσκουν τὰ πρόβατα εἰς τόπον ὅπου ἀπερνοῦν τὰ *γουρούνια*, καὶ ἐπῆρεν εἴκοσι *χιλιάδες* γρόσια μόνον εἰς *Λεβχδεῖν*· πρᾶγμα ἀνήκουστον νὰ ἔχῃ γίνῃ εἰς ἄλλο μέρος. Ἐπειτα *βοϊβοδάδες*, *κατῆδες* μέχοι τοῦ *παραμικροῦ*, *τυραννία* καὶ *ἀρπαγή*· ἀφίνω πλέον ἂν εἶχέ τις κορίτσι *εὐμορφον* ἢ *παιδί*, τοῦ τὸ ἔπερναν, καθὼς ἄλογα, *μουλάρια* καὶ *σα* ἄλλα τοὺς ἤρεσαν· *ντέφι* *ρέσμια*, *ρασιρι* ἀποφάσεις *ἐγκρι* *βελιμουσασεμίν*, τὰ ἠξέερεις ὁ ἴδιος πολλὰ καλὰ. Προστάζει τὸ *δοβλέτι* τὸν *Χα-*

πάν· πασῶν Καρθέλων, τὸν ποτὲ κασάπην, νὰ ὑπάγῃ διὰ τὸν Ἀλῆ πασᾶ, ἐρήμωσε τοὺς καζάδες, πέρνοντας λουφάδες, παξιμάδια καὶ ἄλογα, καθὼς καὶ ἄχυρα, βαρίντζαις μὲ τὰ καίκια ἀπὸ αὐτὰ χίλια πουργιὰ ἐξοδα ὁ κάθε καζὰς ἔκαμειν διὰ νὰ τοῦ τὰ ὑπάγουν εἰς Ἰωάννιννα, ὅπου ἐδίδαν μόνον κινὰ εἰς τὸ κάθε ἄλογον ἀπὸ ἐκ τὸν γρόσια νὰ φθάσῃ ἕως ἐκεῖ ἐρήμωσε τοὺς μεν ζαλχαρέδες, καὶ ἐπῆρε τὰ ἄλογα μαζὴ του ἐκ τὸς ἐκεῖνα τῶν καζάδων. Αὐτὰ ὑποφέρονται, πασᾶ Χαζιρετλερῆ; τὰ προστάζει ὁ νόμος καὶ ὁ Μωάμεθ; τὰ κάμουν εἰς κανένα ἄλλο βασίλειον ὅπου διοικεῖται ἀπὸ νόμους; Ὁ βασιλεὺς Σουλτάνος δὲν τὰ ἡξεύρει βέβαια αὐτὰ, καὶ ἂν ἦνε βασιλεὺς δὲν τὰ δέχεται· μὰ ὁ κατὰ καιρὸν βεζίρης τῆς βούλας καὶ οἱ ριντσάλιδές του διὰ νὰ μὴν τὰ μάθῃ τὰ κακὰ τοὺς ἔκαμιν φερμάνια διὰ νὰ μὴν ἡμπορεῖ κανένας νὰ πηγαίῃ εἰς τὴν Πόλιν νὰ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰ τυραννικά τους ἀρπάγματα, χωρὶς ἄρζι τοῦ πασᾶ, ὅστις ἦτον ὁ ἴδιος τύραννός τους· ποῖος λοιπὸν ἐτολμοῦσε νὰ ὑπάγῃ καὶ νὰ φανερώσῃ! Ἡ ἀφεντιά σου εἶσαι ἓνας Βεζίρης μὲ φερσίματα σαρκικὰ πρὸς τὸν βασιλέαν, καὶ ὁ πολιτικός σου τρόπος ἤθελε κατορθώσει μεγάλα πράγματα πρὸς ἀμοιβαίαν ὠφέλειαν καὶ ἡσυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος· ὅχι ὅμως τώρα ποτὲ μὲ τὸ τυραννικὸν φέρισμον τοῦ Περκόφτσαλη. ἐπειδὴ καὶ ἀπεφάσισεν ὁ λαὸς νὰ χαθῇ μὲ τὰ ἄρματα εἰς τὰς χεῖρας διὰ τὰ δικά σου, μὰ ὅχι μὲ αὐτὸν νὰ ξαναομιλήσουν διὰ φίλιν. Τώρα ἰδοὺ ποῦ σοῦ τὰ γράφω ὅλα αὐτὰ καὶ σὲ ὀρκίζω εἰς τὸ ἀρχὰ διθάρι τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐκ μέρους τοῦ φουκαρά τοῦ ἰδίου αὐτοῦ γράμμα νὰ τὸ στείλῃς εἰς τὸν βασιλέα διὰ νὰ ἴδῃ καὶ νὰ βεβαιωθῇ τὴν κατὰστασιν τῆς βασιλείας του, καὶ τὰ τί ἐτραβοῦσαν καὶ τραβοῦν οἱ φουκαράδες ὑπῆκοοί του, καὶ αὐτὰ ἐστάθησαν τὰ αἴτια τῆς ἀποστασίας, ἡ ὁποία δὲν ἔγινε δι' ἄλλο εἰμὴ διὰ νὰ λείψουν αὐτὰ τὰ τυραννικά κακώματα, καὶ νὰ ζήσουν ὑπὸ νόμους βασιλικούς, καθὼς ζοῦν τὰ λοιπὰ ἔθνη, ὅχι νὰ ἔρχεται τὸ κέφι ἐνὸς νὰ εὐγάζῃ τὴν πιστόλα χωρὶς αἰτίαν, καὶ νὰ συγκόνη τὴν ζωὴν ἐνὸς μπένι ἀτὲμ ἄλλος νὰ στέλλεται εἰς μίαν δουλίαν καὶ νὰ γίνεταί ἓνας τύραννος καὶ νὰ στέκῃ εἰς τὸ κέφι του τὸ πᾶν, καὶ ὁ νόμος, τὸ σεριάτι νὰ μὴν ἀκούεται. Αὐτὰ ἄλλου δὲν γίνονται παρὰ μόνον εἰς τοὺς ὑπῆκοους τῆς Βασιλείας, τοὺς Τούρκους, Ῥωμαίους καὶ λοιπούς. Ἡ δὲ ὑψηλότης σου αὐτὰ, καὶ μυρίας ἄλλας κατα-

χρήσεις δὲν ἡμπορεῖς νὰ τὰς ἀρνηθῇς, ἀγκαλὰ καὶ δὲν τὰς ἔκαμες βέβαια, ἀλλὰ ἐστάθης εἰς τὸ χου-σμέτι ἐκεῖνων ὅπου τὰς ἔκαμιν, καὶ χωρὶς ποῦ βλέπεις ἐκεῖνους; ὅπου τὰς ἐξακολουθοῦν.

Τώρα λοιπὸν ὅλα αὐτὰ ἔφερον τὸν κόσμον εἰς τελείαν ἀπόφασιν ὅπου ἡ ν' ἀποθάνουν μὲ τὰ ἄρματα εἰς τὰς χεῖρας ἐντίμως ὑπὲρ τῆς νομίμου ἐλευθερίας τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τους, ἢ νὰ προστρέξουν εἰς τὰς ἀγκάλας μιᾶς Βασιλείας ὅπου νὰ τοὺς δεχθῇ διὰ ὑπηρεσίας, καὶ νὰ ζήσουν μὲ νόμους βασιλικούς. καὶ ὅχι μὲ τὸ κέφι τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου μὲ τὴν αὐτοθέλητον τυραννίαν του. Αὐτὰ ζήτη ὁ λαὸς, καὶ στέλνει καὶ τὴν ἰδίαν κόπιαν εἰς τὸν Βασιλέα μὲ χέρι τῶν νομίμων τῶν Βασιλέων 'Ελιζίδων' λοιπὸν σοῦ τὰ γράφω ὅπου νὰ τὸ στείλῃς καὶ νὰ μὰς ἔλθῃ ἡ θέλησις εἰς αὐτὰ τῆς Βασιλείας του, ὅτι πλέον ὁ λαὸς ἀπὸ τὸ φέρισμον τοῦ Μπερκόφτσαλη, δὲν δίδει πίστιν εἰς ἄλλου ἀπόφασιν παρὰ τοῦ ἰδίου καὶ ὑγείαινε θεόθεν.

15 Νοεμβρίου 1822.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ.

Παραλείπομεν δὲ τὰς πολυαριθμούς ἄλλας μάχας τοῦ Ὀδυσσεύς, διότι αὐταὶ λεπτομερῶς ἐξετέθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτόπτου Κάρπου εἰς τὴν ἔτει 1837 ἐκδοθεῖσαν 'Αρσασκενὴν του. Οἱ ἐχθροὶ ταυ πρὸς οὗς δυστυχῶς ἠνώθη καὶ ὁ Ἰωάννης Κωλέττης, πολλάκις προσεπάθησαν ἵνα τὸν δολοφονήσωσιν· ἀποτυγχόντες δὲ τούτου ἐξέκδιούργησαν ἄγγλον τινα πλοίαρχον, ὅστις ἐν Πειραιεὶ προσκαλέσας τὸν Ὀδυσσεά εἰς γεῦμα, ἀνεπέτασε παραχρῆμα τὰ ἱστία πρὸς ἀπόπλουν. Ὁ Ὀδυσσεὺς τότε διὰ τῆς ἀνδρίας του ἐξέφυγε τὸν κίνδυνον, ὡς λεπτομερῶς ἐκτίθεται τὸ συμβεβηκὸς ἐν τινὶ ἐπιστολῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τῇ 'Αλληλογραφίᾳ τοῦ φιλέλληρος Συνταγματάρχου Στανχόπ' μὴ ἀποθαρρυνθέντες δ' ἐξηκολούθησαν τὴν κατ' αὐτοῦ λυσσώδη καταδίωξιν. Ὁ Ὀδυσσεὺς βλέπων ἐπαυξανόμενῃ τὴν κατ' αὐτοῦ κυβερνηκὴν καταφωρὴν, παρεδόθη εἰς τὸν Ἰωάννην Γκούραν, ἄλλοτε πρωτοπαλλῆκαρόν του, καὶ ὑπ' ἐκεῖνου ἀναδειχθέντα, καὶ πολλάκις τὴν ζωὴν του εἰς τοῦτον χρεωστοῦντα (1). Ὁ Γκούρας ἐφυλάκισε τοῦτον

(1) Ὁ Γκούρας πρὸ τῆς ἐπικρατείας φρονέσας ἐν Ἀθήναις ἐπίσημον ὁμιλιῶν συνελέσθη καὶ ἐπήγετο εἰς Εὐβοίαν πρὸς καταδίωξιν. Ὁ Ὀδυσσεὺς μαθὼν τὸν κίνδυνον τοῦ προσφιλοῦς παλληκαρίου του, ἤλθεν ἀντικρὺ τῆς Εὐβοίας προσκαλέσας εἰς κυνηγίαιον τρεῖς τῶν ἐπισήμων βέ-

ἐντὸς τοῦ Φραγκικοῦ πύργου τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν, ὅπου παρκατινόμενος ἀπὸ τὰς ἀλλεπαλλήλους διαταγὰς τῆς κυβερνήσεως διέταξε τὸν θάνατόν του, ἐκτελεσθέντα διὰ τῶν ἀπανθρωποτέρων βρσάνων· κατὰ θεῖαν δὲ δίκην ὁ Γκούρας, ὃν ἀεῖποτε ἤλεγχε τὸ συνειδὸς, ἐφονεύθη μετ' οὐ πολὺ ὑπὸ ἐχθρικῆς σφαίρας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου μέρους, ὅπου πρὸ ἐλπίου ἔκειτο τὸ ἡρωτηριασμένον πτώμα τοῦ σωτήρός του, ἅπαντα δὲ ἡ οἰκογένειά του οἰκτρῶς ἐτελεύτησε καταπλακωθεῖσα ὑπὸ τοῦ καταπεσόντος ναοῦ. Οὕτω δὲ ὁ Ἑλληνικὸς ἀγὼν προώρως ἐστερήθη τοῦ στρατάρχου του, τὸν ὁποῖον μετ' οὐ πολὺ ἠκολούθησεν εἰς τὸν τάφον ὁ ἀνὴρ ἐκείνος, ὅστις ἂν οὐχὶ κατὰ τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνδρίαν ἦτο ἐπ' αἵματος διάδοχος τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ εὐεργέτου του.

Σήμερον, ὅτε τὰ πάθη κατήνυσθησαν, οἱ πάντες διακηρύττουσι τὸν πατριωτισμὸν, τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν περνοιαν τοῦ δολοφονηθέντος στρατάρχου. Ἐγκαταλείποντες τὰς μαρτυρίας πολλῶν ξένων τὰ τῆς ἐπαναστάσεως ἀληθῶς γραψάντων, παρατηροῦμεν ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ του, ὑπὸ τὸ πρίσμα ἐμπαθοῦς φατριασμοῦ γράψαντες τότε, ἀνῆρσαν ἀκολούθως τὰς πρώτας φιληαφίας των. Ὁ ποιητὴς Κ. Ἀλ. Σούτσος εἰς τὴν ἐν Παρισίοις ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος γαλλιστὶ ἐκδοθεῖσαν ἱστορίαν τῆς ἐπαναστάσεως κηρύττει τὸν Ὀδυσσέα προδότην, ἀκολούθως δὲ πολλοῦ τῶν συγγραμμάτων του ἔσπευσεν ἵνα διορθώσῃ τὸ λάθος κακίζων τοὺς στυγεροὺς φονεῖς του. Ὁ Κ. Στέφανος Ξένος ἐν τῇ *Ἡρώδι* ὁπωσοῦν ψέξας τὸν Ὀδυσσέα, ἀκολούθως τὸν ἀνεκῆρυξεν ὡς τὸν πατριωτικώτερον τῶν Ἑλλήνων, καὶ παραβάλλον τούτον πρὸς τὸν Γαριβάλδην τῆς Ἰταλίας ἀναφωνεῖ. «Ἡ ἐπανάστασις τῆς Ἰταλίας πληροῖ θαυμασμοῦ καὶ ἐνθουσιασμοῦ τὰς καρδίας τῶν Ἀγγλων καὶ Γάλλων σήμερον, ὡς τὸ 1821 ἡ ἐπανάστασις τῆς Ἑλλάδος. Καὶ τότε ὑπῆρχεν εἰς Ὀδυσσεὺς Ἀνδρούτσου, τὸν ὁποῖον ἐμβρόντητος ἤκουσεν ὁ Εὐρωπαῖος, ὅτι πότε κατῴκει τὸ Κωρύκιον ἄντρον, πότε τὰ ἐρείπια τοῦ Παρθενῶνος, ὅτι πότε ἐνίκησε τοὺς βαρβάρους πλησίον τῶν Θεσπειῶν πότε τοὺς ἀνεχάιτισεν εἰς τὰς Θερμοπύλας, ὅστις

δὼν τῆς νήσου ταύτης, λίαν αὐτῷ σχετικούς. Ἐλθόντας συνέλαβε, γράψας πρὸς τὸν παῖδαν τῆς Εὐδοίας, ὅτι ἂν δὲν ἐλευθερωθῇ ὁ Γκούρας, θέλει σφάζει τοὺς αἰχμαλώτους. Ὁ διοικητὴς, τοῦ ὁποίου οἱ σπληνφθόντες ἦσαν συγγενεῖς καὶ φίλοι ἀμέσως ἀπέστειλε τὸν Γκούραν ζήτων τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν αἰχμαλώτων.

»ἐγνώριζε πάσας τὰς ἀτραποὺς καὶ τὰ ἄντρα καὶ τὰ καταφύγια τῶν ὁρέων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος» ὅστις ἐστάθη εὐνοϊκὸς τοῦ Ἀλη-πασᾶ καὶ ἀνε-»τράφη μετ' τὸν Βελῆν καὶ τὸν Μουχτάρην, ὅστις ἐφόνευσε τὴν Νοῦτσον καὶ Παλάσκαν ἵνα ἐκδικη-»θῇ μίαν ἀχάριστον κυβέρνησιν, καὶ ὅστις εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του τοὺς λαοὺς τῆς Βοιωτίας, »Φθιώτιδος, Δωριδος κλπ. » Ἄν ὁ Ὀδυσσεὺς ἦτο προδότης, εἰς μόνος λόγος του ἤρκει πρὸς κατάρθεσιν τῆς ἐπαναστάσεως· ἐν τινι ἐπιστολῇ, ἣν ἀνέγνωσεν ὁ Κ. Ἰω. Ζαμπέλιος, ὁ παῖς τῆς Εὐδοίας ἔλεγεν, ὅτι *μόνον ὅταν ἐφονεύετο ὁ Ὀδυσσεὺς, ἠδύνατο οἱ Τούρκοι νὰ ἐλπίσωσι τὴν ὑποταγὴν τῆς Ἑλλάδος*. Ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε τὸ ἐλάχιστον νὰ μὴ ἀναγνωρίζῃ τοὺς συγροτοῦντας τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν *καλαμαράδες*, οἵτινες πολλάκις τῷ ἔστειλαν διαταγὰς ἵνα παραδώσῃ εἰς τοὺς εὐνοομένους τὸ ἴδιον ἐκυτοῦ σῶμα, ὅπερ ἴδич ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος ἐμισθοδότει ὁ Ὀδυσσεὺς, οὐδὲ ὁβολὸν ἀπὸ τῆς διακτετούσης κυβερνήσεως λαβὼν ποτε!

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκτὸς τῶν γνωστῶν πλεονεκτημάτων, ἦτο καὶ μέγας ἐραστὴς τῆς παιδείας· συνέστησε σχολεῖα, συνήργησεν εἰς τὴν σύστασιν ἐφημερίδος ἐν Ἀθήναις, καὶ συναθροίζων τὰ ἐκτεθειμένα ἀγάλματα ἐφύλαττεν ἐντὸς ἀσφαλῶν σπηλαίων. Μετὰ πάντων τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ λογίων διετήρει τακτικὴν ἀλληλογραφίαν προτρέπων ἵνα ἔλθωσι καὶ διὰ τῶν φώτων των συνδράμωσι τὸν ἀγῶνα. Πραθέτομεν ὥδε τὴν ἐξῆς πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις Α. Κοραῆν ἐπιστολήν του, ἵνα καταδειχθῇ τὸ μέγα τοῦ ἀνδρὸς φρόνημα.

«Τὸν πλείοτερον καιρὸν τῆς ζωῆς σου ἀπέρασας »ἐξωρισμένος ἀπὸ τὴν φιλότατην πατρίδα, μὴν »ὑποφέρων νὰ τὴν βλέπῃς δουλωμένην ὑπὸ τὸν »βαρβαρότατον τῶν Τούρκων ζυγόν. Ἀνεχώρησας »εἰς τὰ πολιτισμένα ἔθνη, ὅχι διὰ νὰ τρυφᾷς, ἀλλὰ »νὰ κανονίζῃς τὰ πάθη σου, καὶ νὰ συλλέγῃς ὡς »μέλισσα τὰς οὐσιωδέστερας διδασκαλίας πρὸς »ἀνθρώποις τῆς δυστυχοῦς Ἑλλάδος. Οἱ κόποι »σου δὲν ἐματαιώθησαν· ἀφ' ἧς στιγμῆς σὺ ἤρχι- »σας νὰ περιγράφῃς εἰς τὴν γλῶσσαν μας τὰ κα- »λὰ, ὅσα ἡ παιδεία προξενεῖ εἰς τὸν κόσμον, ἄρ- »χισαν καὶ οἱ ὁμογενεῖς νὰ ὑψώνωσι τὸν νοῦν των »εἰς μαθήματα ὑψηλότερα καὶ νὰ γνωρίζωσι τὴν »πολιτικὴν των κατάστασιν. Ἐνὶ λόγῳ τὰ φιλε- »λεύτερα τῶν Ἑλλήνων φρονήματα ἤρχισαν μὲν »πρὸ χρόνων νὰ ἐξυπνώσιν, ἀλλὰ τὰ πανταχοῦ δια- »δοθέντα πρελεγόμενα καὶ αἱ σημειώσεις τῶν ἐκ-

»δόσεών σου ἐγέσπειραν εἰς τῶν Ἑλλήνων τὰς ψυ-
 »χὰς σπέρματα μεγαλοφροσύνης καὶ προγονικῆς
 »ἀρετῆς. Οἱ πεπαιδευμένοι τοῦ ἔθνους ὅλοι σχε-
 »δὸν ὁμοφρόνως μᾶς ἐπικυρόνουν τὰς εἰρημένας
 »Ἀληθείας· τὸ μέγα τοῦτο τῆς Ἑλλάδος κίνημα
 »εἶνε ἀπόδειξις ἀναντίρρητος, ὅτι καὶ οἱ τόσων
 »χρόνων φιλοσοφικοί σου ἀγῶνες συνέτρεξαν καὶ
 »αὐτοὶ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῶν μέρος, καὶ ὅλοι σχε-
 »δὸν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνίζονται ἤδη
 »διὰ τὴν αὐτονομίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῶν πράγ-
 »ματα καὶ τὰ δύο, ὡς τὰ ἡξέυρεις, τὰ πλέον οὐ-
 »σιώδη, ἀλλὰ καὶ τὰ πλέον δύσκολα, ὡς πρὸς
 »ἡμᾶς, ἐπειδὴ ἡ βαρβαρότης καὶ ἡ Τουρκικὴ κα-
 »κοήθεια εἶνε εἰσέτι πολλὴ εἰς ἡμᾶς ἐξ αἰτίας
 »τῆς πολυχρονίου συναναστροφῆς μας μὲ τοὺς
 »τυράννους. Τῆς παιδείας αἱ ῥίζαι εἶνε ἀκόμη καὶ
 »ὀλίγαι καὶ ἀδύνατοι, καὶ ἡ ἐπανάστασις πρὶν
 »λάβῃ τέλος ἐγέννησε τὴν φιλαρχίαν καὶ φιλο-
 »πλουτίαν.

»Τὸ φίλαρχον καὶ φιλόπλουτον τοῦτο θέλον
 »νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ἔθνος, εἰς σύλλογον ἤλθεν εἰς
 »Ἐπίδαυρον καὶ Ἄστρος, καὶ εἰς τὴν πρώτην πε-
 »ρίστασιν καὶ εἰς τὴν δευτέραν πάντοτε ὑπερί-
 »σχυσαν ἡ ἰδιοτέλεια καὶ αἱ φατρίαι. Ὅλα ταῦτα,
 »πατριῶτα, ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ συμβῶσιν· ἀλλ'
 »εἰς τὰ μέλλοντα βλέποντες πολλοὶ τῶν ὁμογε-
 »νῶν εἶπαν δημοσίως, ὅτι νέοι ὄντες εἰς τὸ στά-
 »διον τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης ἀνάγκη νὰ προσ-
 »τρέξωμεν ἐν πρώτοις εἰς τοὺς ὁμογενεῖς μας τοὺς
 »ὅπως οὖν πρακτικούς καὶ εἰδήμονας τῆς ἀνθρω-
 »πίνου καρδίας, μὲ τοὺς ὁποίους συμβουλευόμενοι
 »καὶ διὰ γραμμάτων καὶ διὰ στόματος, ἡμπο-
 »ροῦμεν νὰ διατρέξωμεν ἐλιγώτερον ἐσφαλμένως
 »τὸ μέγα καὶ ἄγνωστον ὡς πρὸς ἡμᾶς στάδιον.

»Αἱ τωριναὶ ὁμῶς πρὸς τὴν Ἑλλάδα συμβου-
 »λαί, πρέπει νὰ διαφέρωσι πολὺ ἀπὸ τὰς πρότερον
 »γραφεύσας εἰς τὰ βιβλία· ἐπειδὴ ἐκεῖναι ἂν καὶ
 »εὐθὺς δὲν ἐννοοῦντο οὔτε εἰς πράξιν ἐβάλ-
 »λοντο, ἡ πρόοδος ὁμῶς τοῦ χρόνου ἦτο μέγας
 »διδάσκαλος. Τώρα δὲ ἐπειδὴ βιαζόμεθα ἀπὸ τὴν
 »ἀδυσώπητον ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐξολοθρευθῶμεν, ἡ
 »νὰ ὑπάρξωμεν ὡς ἔθνος, καὶ ἔθνος ἀνεξάρτητον
 »καὶ αὐτόνομον, πρέπει καὶ αἱ συμβουλαὶ νὰ εἴ-
 »ναι προσηρμοσμέναι εἰς τὰς περιστάσεις, καὶ οἱ
 »σύμβουλοι μὲ ἀρκετὴν πολιτικὴν σύνεσιν καὶ
 »ἀρετὴν, διὰ νὰ τελεσφορήσωσιν αἱ συμβουλαὶ τῶν.
 »Ἀλλ' ἐπειδὴ ἄλλο τὸ ἰδεῖν, ἄλλο τὸ ἀκοῦσαι,
 »καὶ ἡ ὁρασις ὀρθότερα τῆς ἀκοῆς, εἶνε οὐσιωδέ-
 »στερον οἱ σύμβουλοι νὰ βλέπωσιν ὀφθαλμοφα-

»νῶς τὰ πράγματα, καὶ οὕτω δύνανται ἀπαί-
 »στωσιν καὶ ὀρθῶς νὰ ὀδηγήσωσιν εἰς τὰ καλὰ τὸ
 »ἔθνος.

«Ὅθεν καὶ τὰς συμβουλάς σου ἐπιθυμῶ ὁμοῦ
 »μὲ πολλοὺς ἄλλους· καὶ τὴν παρουσίαν σου εἰς
 »τὴν Ἑλλάδα θεωρῶ ἀναγκασιότατην. Ἀφοῦ ἡγω-
 »νίσθης τόσους χρόνους νὰ διδάσκῃς μακρόθεν τοὺς
 »δυστυχεῖς σου ὁμογενεῖς, δὲν εἶνε πλέον δίκαιον
 »σήμερον νὰ ἔλθῃς καὶ νὰ συντρέξῃς εἰς τὴν ἀνε-
 »ξαρτησίαν καὶ αὐτονομίαν τῆς Ἑλλάδος προσω-
 »πικῶς ; Ἄν γράψῃς εἰς τοὺς ὀλίγους σου χρόνους
 »τὰ ὑψηλότερα πράγματα καὶ ἡ Ἑλλὰς πέσῃ, τίς
 »ἡ ὠφέλεια ; Ἄν ὅλοι οἱ μετὰ ταῦτα αἰῶνες στε-
 »φανώσωσι τοὺς κόπους σου μὲ τοὺς λαμπροτέρους
 »ἐπαίνους, καὶ ἡ Ἑλλὰς μείνῃ πάλιν ὑπὸ ζυγόν,
 »ποιὰ πλέον δόξα ; Ἄν σὺ, εἰς ὀλίγα λόγια, ἀπα-
 »θανασίσθῃς συγγράφων, καὶ ἡ πατρίς σου πα-
 »ραδοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀγρίου τυράννου,
 »ἢ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, τί
 »ἐκέρδισας ;

«Ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἀνάγκην σοῦ καὶ ὅλων τῶν πε-
 »παιδευμένων ὁμογενῶν. Λοιπὸν συμπαραλαβὼν
 »ὅσους δυνήθῃς μαζί σου, ἔλθε νὰ συναγωνισθῇς
 »μὲ τοὺς ἀδελφούς σου τὸν δικαιοῦτατον καὶ νο-
 »μιμώτατον παρ' ὅλους τοὺς ποτὲ ἀγῶνας τοῦ
 »κόσμου. Ὁ ἀγὼν μας εἶνε ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς
 »πίστεως, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων.
 »Πολλοὶ τῶν φιλανθρώπων τῆς φωτισμένης Εὐ-
 »ρώπης ἔτρεξαν, καὶ ἀκαταπαύστως ἔρχονται
 »καὶ συναγωνίζονται μὲ ἡμᾶς. Ἐλπίζομεν μαζί
 »σου νὰ ἔλθῃς καὶ ὅσοι ἄλλογενεῖς σεβόμενοι
 »τῶν ἐθνῶν τὴν μεγαλειότητα, εἶνε πληροφορη-
 »μένοι, ὅτι μὲ τὴν σοφίαν τῶν δύνανται νὰ συν-
 »τρέξωσιν εἰς τὴν βελτίωσιν ἐνὸς ἔθνους τυραν-
 »νουμένου τόσους αἰῶνας, ἔχοντες ὁμῶς πρὸ ὀρ-
 »θαλμῶν ὅλας τὰς Σωκρατικὰς σκληραγωγίας,
 »καὶ τὴν σωτηρίαν ἐνὸς ἔθνους ἐγγὺς νὰ γενῇ
 »θῦμα τῶν παθῶν.

Ἄστρος 20 Ἀπριλίου 1825.

Ὁ υἱός σου.

ΟΛΥΣΣΕΥΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ.

Ὁ Κοραῆς ἀπαντῶν καὶ δικαιολογούμενος τὸ
 βαθὺ γῆράς του, ἐπιλέγει «δάκρυα λύπης κατέ-
 βρεξαν τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὅτι ὅλα τὰ τέκνα τῆς
 Ἑλλάδος δὲν ὁμοιάζουν τὸν Ὀδυσσεά.»

Γράφων πρὸς τὸν ἐν Ἑπτανήσῳ διαμένοντα
 τότε Ν. Βάμβαν καὶ προσκαλῶν καὶ τοῦτον εἰς
 συμμέθεξιν τῷ λόγῳ οὕτως, «Τί ἐτροῦπώσας, ὅρε

»καλόγηρος, αὐτοῦ στή Φραγγιά καὶ μὲ εὐχαίς
»καὶ κατάραις θέλεις νὰ βοηθήσῃς τὴν δυστυχί-
»σμένην πατρίδα· σὰν τὴν ἀγαπᾷς ἔλα ἐδῶ νὰ
»ἴδῃς τὰς πληγὰς τῆς καὶ νὰ τὴν βοηθήσῃς πα-
»ρασσευόμενος κλπ. (1)

Κ. ΣΑΘΑΣ.

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ ΜΑΣ.

Τῇ τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ — συγγράμματος πε-
ριοδικοῦ, οὗ τινος ὅμοιος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποβῇ
οὐδ' αὐτὸς ὁ Εὐρωπαϊκὸς Ἑρανιστὴς οὐδ' αὐτὸς
ὁ Ἑλληνομνήμων τοῦ μακαρίτου Α. Μουστοξεί-
(-ξί-ξί-)δου οὐδ' αὐτὸς ὁ Φιλολογικὸς συνέδη-
μος οὐδ' αὐτὸς ὁ Φιλίστωρ — ἐνωφελεῖ ἐκδόσει
συνέχεται, ὡς λέγει ὁ ἐπιτίμιος καθηγητὴς τοῦ
πανεπιστημίου κύριος κ. Γεώργιος Κωνσταντι-
νίδης ὁ Παπακλιώτης, ἄλλη τις πράξις τοῦ μα-
καρίτου καθηγητοῦ τῆς ἀρχαίας, μέσης καὶ νεω-
τέρας γενικῆς ἱστορίας Θεοδώρου Μανούση τοῦ
ἐκ Σατίστης τῆς Μακεδονίας μεγάλη ἐπ' ἴσης
συμβαλομένη εἰς ἐπαύξεισιν τοῦ φιλελληνισμοῦ
ἀνὰ τὴν ἑσπερίαν Εὐρώπην.

Ὁ ἔφορος τῆς αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης Κο-
πιτάρ ἐξέδωκεν ἐν ἔτει 1814 συλλογὴν δημοτι-
κῶν ᾠσμάτων τῶν παρὰ Σέρβοις· ταῦτα δὲ διή-
γειραν πολλῶν τὴν προσοχὴν καὶ τὴν φιλοπε-
ριεργίαν ὡς ἀξιόλογα· φιλέλλην δὲ τις Γερμανὸς
ἐκ τῶν παρὰ τῷ Ρήνῳ χωρῶν εὕρισκόμενος ἐν
Βιέννῃ κατὰ τὴν μεγάλην τῶν ἡγεμόνων συνω-
στιζομένων αὐτόθι ἐν τῷ εἰρημένῳ ἔτει γενομέ-
νην συνέλευσιν καὶ τῷ ἐφόρῳ περὶ τῶν τοιούτων
διαλεγόμενος ἐμνήσθη καὶ τῶν Ἑλλήνων λέγων,
ὅτι καὶ περ' αὐτοῖς δυνατόν νὰ ὑπάρχωσι τοιαῦ-
τα. Ὁ ἔφορος εὐθὺς ἐγνωστοποίησε τὴν γνώμην
ταύτην τῷ φίλῳ καὶ ἐταίρῳ του Θεοκλήτῳ Φαρ-
μακιδῇ Θεσσαλῷ· αὐτὸς δὲ τῷ Θ. Μανούσῃ, ὅς
τις ἔχων ἐν μὲν τῇ οἰκίᾳ τὴν προμήτορά του
πλείστων τοιούτων ᾠσμάτων εἰδήμονα τυγχάνου-
σαν, ἐν δὲ τῇ πόλει πάντας τοὺς ἐκ τῶν ἐν τῇ
Τουρκίᾳ πόλεων ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ αὐτόθι ἐμπο-
ρευομένους κερδῶους ἔρμας συνέγραψε συλλογὴν
ἱκανὴν καὶ λόγου ἀξίαν, ἧς ἀντίγραφον μὲν ἐν
παρέδωκε τῷ φιλοπεριεργῷ ἐκείνῳ Γερμανῷ, ἔτε-

ρον δ' ἔπεμψε τῷ Ἀδαμκντίῳ Κοραῇ Χίφῃ εἰς
Παρισίους. Χρόνου δὲ παρελθόντος καὶ μηδὲν μα-
θὼν μήτε παρὰ τούτου μήτε παρὰ τοῦ ἰδικοῦ του
ἀντεπιστολέως ἔγραψε καὶ δεύτερον τῷ ἐν Παρι-
σίοις Ν. Πικκόλῳ Θεσσαλῷ ἵνα μάθῃ περὶ τοῦ
ἀπογράφου τῆς συλλογῆς του. Ἀκούσαντες δὲ τό-
τε περὶ τούτου καὶ ἄλλοι τῶν ἐν Παρισίοις μα-
θητευομένων Ἑλλήνων διελέχθησαν περὶ τοῦ
πράγματος τῷ Γάλλῳ Φωριέλῳ, ὅς τις εἶχεν ἐκ-
δώσας τότε ἐν Παρισίοις συλλογὴν δημοτικῶν
ᾠσμάτων ἐκ τῶν γαλλικῶν ἐπαρχιῶν. Προθύμου
δὲ εἰς τὸ ἔργον δειχθέντος τοῦ Φωριέλου γράψαν-
τες εἰς Βιένναν ἔλαβαν παρὰ τοῦ Θ. Μανούση
δεύτερον ἀπόγραφον τῆς συλλογῆς, ἣν ἐξέδωκε
τῷ ἔτει 1816 ὁ Φωριέλς μετὰ γαλλικῆς φρά-
σεως, σημειώσεων καὶ προλεγομένων ἐκτενῶν, δι'
ὧν κατέδειξεν ὅτι παρὰ τοῖς νῦν Ἑλλήσι καὶ μετὰ
τοσούτων ἑκατονταετηρίδων ἀφόρητον δουλείαν
ἔχι μόνον δὲν ἐξέλειψε πᾶσα γνώσις τῆς πατρώας
ἐλευθερίας, ἀλλὰ δὲν ἔπαυσαν οὗτοι εὐθὺς ἀπὸ
τῆς κατακτιήσεως, ὁρμώμενοι ἀπὸ τῶν ὁρέων, νὰ
καταπολεμῶσι τοὺς ἀπηνεῖς τυράννους τῆς πα-
τρίδος των.

Τινὰ τῶν ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ ᾠσμάτων θαυ-
μαστωθέντα καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ περιφανοῦς ποιη-
τοῦ τῆς Γερμανίας Goethe ἐπηύξησαν τὴν περιε-
ρίαν καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν ἀνὰ τὴν Δύσιν Εὐ-
ρωπαϊῶν ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς τε καὶ ποιηταὶ ἄλλοι
ἔαμαν ὕστερον τὰ παθήματα καὶ τὰς πράξεις
τῶν Ἑλλήνων ὑποθέσεις ᾠσμάτων ἢ ὁτρυντικῶν,
ἢ θουρίων ἢ ἐλεγειακῶν.

Ἄς μας συγχωρηθῇ δὲ ἐνταῦθα ὡς ἐν ἐπιμέτρῳ
καὶ ἐπὶ τὸ παρεκθατικώτερον νὰ προσθέσωμεν
μίαν περὶ τὴν ὁτρυντικὴν περικοπὴν ἐνὸς φίλου μας
Γερμανοῦ.

«Ὁ ἀπὲρ γερμανικῆς πανηγυρίζων ἑορτᾶς χριστιαν-
ικῆς μὴ λησμόνει· ὅτι δεινοπαθεῖ ἅμα δὲ καὶ
ἀνδραγαθεῖ ὑπὲρ δύναμιν λαοῦ, ὅς τις σχῶν προ-
γόνους τοὺς ἀρχαίους Ἑλλήνας καὶ τοὺς ἔπειτα
δικδότας τοῦ Εὐαγγελίου διατελεῖ ἀπ' αἰώνων
πολλῶν δούλος βαρβάρων αἰμοχερῶν, μὴ δυνά-
μενος καὶ τὸν Θεόν του νὰ λατρεύῃ ἐλευθέρως· ἢ
νὰ ἐιρτάξῃ ἐν χαρᾷ τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς ἅλλα ἔ-
θνη, περ' αὐτοῦ λαβόντα τὴν χριστιανικὴν πίστιν,
χαίρουσι καὶ ἀγάλλονται. Ὅτι ἡ ἱερὰ ἐκείνη γῆ κα-
τέστη πεδὶον ἐρημώσεως, δι' ἣ καὶ ἀπελπισθέντες
τελευταῖον καὶ περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς ὑπάρξεώς
των οἱ νέοι Ἕλληνες ὄρκια πιστὰ ἔταμον ἢ ν' ἀ-
νκατήσσωσι τὴν αὐτόχθονα ἐν ἐκείνῃ τῇ γῇ ἀναφύ-

(1) Τοῦ Ὀδυσσοῦ σώζεται καλὴ τύχη τὸ πρωτότυπον
βιβλίον τῆς ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τῆς δολοφονίας ἐκτετα-
μένης· ἀλληλογραφίας του, ἣν ἄλλοτε θέλομεν δημοσι-
εύσει, ἵνα καταδειχθῇ ὁ ἀληθὴς χαρακτήρ τοῦ μεγάλου
ἐκείνου ἀνδρός.